

geheel eenige alle-perken-te-buiten-gaande betooning van liefde.

Zoo is het door alle vromen beleden en ga daar nu eens over redeneeren!

Alle ellende die aan dit woord verbonden is — en dat is niet weinig — is een gevolg van een gruwelijk misverstand, een scheefrekenen, uit zijn verband rukken en in systeem persen van een teer geheimenis.

Het verminken van een gedicht in een zogenaamde taalkundige ontleding is een kleinigheid vergeleken bij de misvorming die deze zalige werkelijkheid vaak heeft moeten verduren in de dogmatische behandeling.

Uitverkiezing beteekent niet anders dan dit: een mensch die zich zelf als zondaar heeft leeren kennen hoort dat God tot hem zegt: „Ik heb u lief” en hij verwondert zich. Hoe meer hij zich verwondert, omdat hij zich als zondaar kent, des te duidelijker zegt God weer: „Ik heb u toch lief”. Zoo gaat het voort in een — voor anderen onverstaaenbaar — tweegesprek.

En nu de overmoed, de pedanterie, de onbeschaamdheid; iemand heeft enkele woorden van dit gesprek afgeluisterd en gaat het logisch verstandelijk bewerken en inpassen in zijn systeem, waarin alles wat over God gezegd kan worden gecatalogiseerd is!

Leerzaam voor het verstaan en peilen van den geest des tijds.

Hervormde Radio-omroep.

De A. M. Boeyinga merkt op in Haarl. kbl.:

De aanvraag van de Nederlandsch Hervormde Radio-Omroep had den Minister van Binnenlandsche Zaken, tot wiens departement de Radio behoort, ongetwijfeld in een moeilijk parket gebracht.

Persoonlijk zou hij, die bekend staat als stevig Hervormd, natuurlijk niets liever gedaan hebben dan dit verzoek van zijn gelijkgezinde kerkgenooten inwilligen.

Doch ambtelijk zou hij daarmee zijn vastgelopen. Want, om de dwaasheid van dit kerkistisch verzoek te demonstreeren, hadden de deputaten onzer kerken voor radio-kerkdienstuitzending zich onmiddellijk achter dit verzoek geplaatst met een gelijke aanvraag.

De Minister nu zou onmogelijk den een hebben kunnen weigeren wat hij den ander toestond. Doch dan ware het einde niet te overzien geweest, en zouden we een even bonte kaart van radio-omroepjes gekregen hebben, als we nu van kerken bezitten. Dit zou inderdaad niets minder dan een bespotting geworden zijn van ons verbrokkeld christendom.

Maar hij wist raad. Uit de regeeringsmededeeling over deze zaak blijkt, dat na ontvangst van het advies van den Radioraad, bij herhaling overleg is gepleegd met de betrokken organisaties. Daarbij ging de regering uit van „de redelijkheid, dat door de protestantsche kerkgenootschappen meer invloed kan worden uitgeoefend op de verzorging van uitzendingen door de N.C.R.V., die naar haar aard tot het terrein behooren, waarvoor de kerken meer in het bijzonder belangstelling hebben.”

Men voelt hierbij direct de vraag opkomen: wat heeft de regering hiermee eigenlijk te maken? Dit ligt volmaakt buiten haar competentie.

Ik vermoed, dat verschillende leden van het hoofdbestuur onzer N.C.R.V. ook wel wat kriegel geweest zullen zijn bij deze huisvredebreuk, waarin de regering zich ging bemoeien met eens anders doen.

Hoe ook, ze heeft zich desondanks zeer schikkelijk betoond, en er aan meegewerkt, dat de regering kon mededeelen: „Het bestuur van de N. C. R. V. heeft zich bereid verklaard een oplossing te bevorderen, waardoor die invloed is verzekerd. Het ligt in zijn bedoeling, statuair de mogelijkheid te openen, organen in te stellen, welke leden door de kerkgenootschappen zullen worden benoemd en die geheel zelfstandig de uitzending van de kerkdiensten en andere omroepprogramma's, die voor de kerken van belang zijn, zullen beheerschen.”

Naar de uitwerking van dit plan ben ik zeer belangstellend. Want het lijkt me juist voor de Hervormde Kerk de grootste moeilijkheden te zullen opleveren. Als die immers als kerk zal meewerken, moeten ook alle soorten van Hervormden, zoowel de vrijzinnige als de rechtzinnige, benoembaar zijn in de bedoelde organen. Dan alleen is het een officiële medewerking van de Hervormde kerk.

Doch zoo heeft de Ned. Herv. Radio Omroep, die alleen uit rechtzinnigen, naar ik meen meest of uitsluitend Confessionelen, bestaat, het natuurlijk niet bedoeld. Die is wel een palstaander voor de Herv. Kerk, doch tegelijk verloochent ze de Herv. Kerk in haar feitelijk bestand.

De Minister wist echter ook hierop raad. Blijkens het verslag van de pas gehouden Herv. Synode, was daar een schrijven ingekomen van den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarin hij zijn standpunt uiteenzette en bepaalde, dat N.H.R.O. zendtijd kon bekomen in het raam van de N.C.R.V. en de daarvoor benoemde commissie zich plaats moest op den godsdienstigen grondslag der N. C. R. V.

Daar zat de Herv. Synode!

De grondslag der N. C. R. V. is rechtzinnig.

En nu moet het Herv. kerkgenootschap (term van den Minister, B.) dus met medewerking van de vrijzinnige en minder-rechtzinnige leden der Synode, een puur rechtzinnige commissie benoemen. Gezien de gedurige stemmenverhouding in die synode, lijkt het me niet onwaarschijnlijk, dat ze zich door die beperking niet zal willen laten binden.

Maar wat dan?

De synode kwam er nog niet mee klaar.

GENERALE SYNODE DER GEREFORMEERDE KERKEN.

De zittingen aangevangen.

„... Wij denken bij het huis des Heeren niet aan een huis met handen gemaakt, maar aan de gemeente van onzen Heere Jezus Christus en Zaligmaker. Wij voelen ons één met de kerk des Heeren aan alle plaatsen en in alle eeuwen. Maar daarbij hebben toch onze Geref. Kerken voor ons een zeer bijzondere betekenis. Nu gingen de stammen des Heeren driemaal per jaar op naar Jeruzalem om hun eenheid te versterken en bewaard te worden voor alle eigenwilligen godsdienst. Zoo komen nu de Geref. Kerken eens in de drie jaar in Synode samen met hetzelfde doel. Een gewichtige ure is dus voor ons aangebroken: Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Sneek!”

Ds J. L. Schouten.

In de Noorderkerk te Sneek is j.l. Dinsdagmorgen de gewone Generale Synode der Geref. Kerken aangevangen.

Zij wordt gevormd, gelijk bekend door afgevaardigden van 14 Particuliere Synoden, 12 in ons vaderland (omdat Brabant en Limburg samen één Particuliere Synode vormen en Friesland, zoowel als Zuid-Holland, hun ressort in tweeën hebben gesplitst) en 1 in de Graafschap Bentheim en Oostfriesland, benevens de afgevaardigden van de classis Batavia, die de rechten van een Part. Synode bezit.

Daarnaast dienen een 14-tal hoogleraren (6 van de Theol. School en 6 van de Vrije Universiteit, benevens een emeritus-hoogleraar van de beide opleidingsinrichtingen) haar als prae-adviseur.

Waar de predikanten van de roepende kerk als adviseerende leden worden uitgenodigd zitting te nemen, wat in dit geval 3 dienaren des Woords betreft, zal dus de Synode totaal 72 leden tellen, niet meegerekend de predikanten die voor bepaalde zaken als prae-adviseur eveneens uitgenodigd worden zitting te nemen.

Een welvoorzien agendum zal de aandacht der Synode vragen en er zullen dan ook wel enige weken verlopen eer zij haar zittingen zal hebben voleindigd. Het voorloopig agendum telt 75 pagina's druks en reeds verscheen een aanvullingsagendum van 8 pagina's, terwijl naar verluidt een tweede supplement in bewerking is.

Ook ditmaal hopen we onzen lezers van elke openbare zitting der Synode een beknopt verslag te bieden, in de overtuiging dat zij dit op prijs zullen stellen.

De bidstond.

Aan de Synode, die zoo we reeds meldten, in de Noorderkerk bijeen komt, ging Maandagavond in de Zuiderkerk een bidstond vooraf, die naar oud gebruik geleid werd door den praeses van de vorige Synode (Amsterdam 1935) als hoedant Ds J. L. Schouten van Amsterdam fungeerde.

Ds Schouten opende den dienst met het doen zingen van Psalm 46:2, het lezen van Psalm 122 en gebed.

In zijn inleidend woord wees hij er op, dat uit het voorgelezen lied Hamaïloth een liefde spreekt tot Jeruzalem, de stad des grooten Konings. Geen wonder! Jeruzalem was het middelpunt van het staatkundig en godsdienstig leven van het volk van Israël in de dagen des Ouden Testaments. Sprekers tekstwoord laat zien dat wat daar in Davids hart aan geestdrift brandde voor Jeruzalem, was de liefde tot des Heeren huis. Vandaar zijn belijdenis: „Om des huizes des Heeren onzes Gods wil, zal ik het goede voor U zoeken”. Diezelfde gezindheid leeft immers, aldus spr., ook in uw harten broeders en zusters. Wij denken bij het huis des Heeren niet aan een huis met handen gemaakt, maar aan de gemeente van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Wij voelen ons één met de kerk des Heeren aan alle plaatsen en in alle eeuwen. Maar daarbij hebben toch onze Geref. kerken voor ons een zeer bijzondere betekenis. Nu gingen de stammen des Heeren driemaal per jaar op naar Jeruzalem om hun eenheid te versterken en bewaard te worden voor allen eigenwilligen godsdienst. Zoo komen nu de Geref. kerken eens in de drie jaar in Synode samen met hetzelfde doel. Een gewichtige ure is dus voor ons aangebroken: Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Sneek.

Wat Jeruzalem was voor het huis des Heeren is de Generale Synode voor onze kerken. Ter voorbereiding op het gebed wilde spr. zijn gehoor bepalen bij Psalm 122:9. Sprekende over: Onze roeping om het goede voor onze kerken te zoeken, werd de aandacht der vergadering achtereenvolgens bepaald bij: 1e. Dat wij dat mogen doen, welk een voorrecht; 2e. Dat wij dat moeten doen, welk een verantwoordelijkheid; 3e. Dat wij dat kunnen doen, welk een geruststelling en 4e. Dat wij dat zullen doen, welk een gelofte.

Na het gemeenschappelijk zingen van Psalm 135:1, 8 en 12 werkte de voorganger deze gedachten nader uit. Nadat de Schouten had laten zingen Psalm 20:1 en 5, droeg hij de belangen van de Generale Synode en van de Geref. Kerken in een hartelijk smeekgebed op aan den troon der genade, waarna ten besluite gezongen werd Psalm 84:6.

Dank zij de goede zorgen van de regelingscommissie, konden de kerkgangers het woord beluisteren, dat onze Landsvrouw tot Haar volk richtte in verband met de afgekondigde mobilisatie. Duidelijk klank de stem van H.M. de Koningin door het bedehuis en het woord van onze Vorstin liet niet na, diepen indruk op de schare te maken.

Na afloop van den bidstond vond in het Gebouw voor Chr. Belangen dank zij de goede zorgen van den Sneeker kerkeraad een begroetingsamenkomst plaats, die een ongedwongen karakter droeg en ruimschoots aan de Synode-leden gelegenheid bood om, voorzover zulks nog niet geschied was, met hun gastheeren en -vrouwen kennis te maken.

De Generale Synode aangevangen.

De Noorderkerk te Sneek bood Dinsdagmorgen wat haar indeeling betreft een bekende aanblik. Zij was geheel ingericht om de Generale Synode te ontvangen. In hoofdzak stonden de tafels der afgevaardigden opgesteld, terwijl daarbinnen de prae-adviseerende leden en de afgevaardigden uit het buitenland, Ned-Indië en de Graafschap Bentheim en Oostfriesland hadden plaats genomen. Aan den voet van den kansel, waaromheen een eenvoudige palmversiering was aangebracht, stond de tafel van het moderamen waaraan de predikanten van de kerk van Sneek met den scriba hadden plaats genomen. De gemeente van Sneek toonde ook nu, evenals bij den bidstond groote belangstelling. De opening der Synode was door den kerkeraad van de roepende kerk opgedragen aan den oudsten van de dienstdoende pastores-loci, ds H. Veldkamp.

De opening.

Ds Veldkamp deed ter opening van de Generale Synode zingen Gez. 23:2 en 5 en las Ef. 3:14—4:7, waarna hij voortging in gebed.

Hierna hield hij de

Openingsrede

waaraan wij het volgende ontleenen:

Spr. vervult den liefdeplicht, namens den kerkeraad der roepende kerk de Synode welkom te heeten, met vreugde.

Het is wel onder zeer dramatische omstandigheden, dat deze Generale Synode samenkomt. De oorlogsfakkel dreigt in de wereld te worden geworpen, die haar paleizen zal verteren. De mobilisatie werd afgekondigd, wel onder Gods voorzienig bestel op een moment, dat gij, aldus spr., nog juist deze plaats kondet bereiken, maar die toch op de samenstelling uwer vergadering niet naliet invloed uit te oefenen, ja zelfs de vraag doet stellen, of zij in de komende dagen voortgang kan hebben. Sommigen moesten door anderen worden vervangen, sommigen lieten hun plaats geheel ledig. God blaast ook hier weer in onze berekeningen.

Spr. acht zich aller tolk, als hij uiting geeft aan de innige bede, dat God ons en de wereld nog voor het allerergste spare. Dat het Hem behage, Hare Majesteit onze geliefde Vorstin, en Haar Raadslieden wijsheid te geven in deze critieke dagen; dat zij, die gemobiliseerd werden, en die achterbleven, den eenigen steun vinden die in deze wereld mogelijk is, n.l. dien van het geloof in Christus, en dat deze vergadering het tegenbeeld vertoont van de verwarring der wereld, — in haar paleizen zij vrede en rust.

Het is thans voor de allereerste maal dat de Generale Synode vergadert te Sneek, en voor den tweeden keer, dat ze samenkomt in Friesland, het land, waarvan Bogerman, die zijn ambtelijke loopbaan in Sneek begon, wel schreef: „het geheele landschap is in letterlijken zin een land van melk”, maar welks gereformeerde inwoners aan de vaste spijs der voorkeur geven, en die met nog meer eerbied voor de Synode vervuld zullen worden, indien deze in alle zaken die haar voorkomen zullen, ook de vaste lijn naar het gereformeerde beginsel zal weten te trekken. Want — van dien eerbied gesproken — het veelgeroemde Friese vrijheidsgevoel heeft niets gemeen met het kwaad van het independentisme, dat in deze landen nimmer wortel schoot.

Ik mag, aldus spr., gerust zeggen, dat wij behalve met blijdschap, ook met eerbied de vorsten van elks huisgezin hebben zien aankomen door de onderscheiden poorten van Sneek.

Dat Sneek de eer en het voorrecht tebeurt viel, te worden aangewezen als stad der synodale bijeenkomsten en haar kerk verwaardigd werd de mond van Christus te zijn, om al haar zusterkerken samen te roepen tot deze „meeste vergadering” is stellig niet aan haar vermaardheid te danken.

De kleine en onvermaarde kerk van Sneek is niet in het centrum des lands, maar in het vergelegen Galilea. Dit laatste behoeft geen onrustig of onveilig gevoel te geven. Een Galilea der heidenen is het sinds lang niet meer; zij vergadert niet in partibus infidelium, maar in de gebieden waar Christus Zijn geloofigen heeft.

Wat voorts de kerk in deze stad betreft, spr. zou naar de traditie der openingswoorden, uit haar historie trefelijke dingen kunnen opdiepen. En in verband met een onlangs geuite suggestie, om onzen gewezen minister-president, den presidentiaal hamer dixer kerkelijke vergadering toe te vertrouwen, kan toegegeven, wat men er overigens van denken moge, dat deze suggestie zich bewoog in historische, en wat velen nog meer toesprekt, in Kuyper's lijn. Was het niet Sneek — zij het niet de institutionaire kerk — die ook al eerder roepend geweest is, door op instigatie van dr Kuyper, dr Colfja weg te roepen regelrecht uit het land der koppensnellers en indirect tot onze landsregering, weinig vermoedend, dat in ons land parlementaire en politieke koppensnellers een ontijdig einde aan zijn ministeriële loopbaan zouden maken?

Deze kerk kan op roemrijke historie niet bogen. Indien zij eenige roem en eenige heerlijkheid bezit, dan — en dat heeft zij niet al haar zusterkerken gemeen — is het de roem en de glans, die Christus op haar gelegd heeft. De schoonheid der kerk is de afglans van de schoonheid van haar Koning.

Het was — om dan toch nog even op de historie terug te komen — deze Geest van Christus die ook doorwerkte in den dienstknecht, wiens naam steeds aan de kerk van Sneek verbonden zal blijven: Bogerman. Deze man, die steeds op de bres stond voor de zuiverheid der leer, zooals wel blijken kan uit zijn vertaling van Beza's werke: „over het straffen der ketters”, en die alles deed om Friesland te bewaren voor wat men noemde „die verschillen in Hollandt”, was anderzijds verstandig genoeg, om de dingen niet op de spits te drijven: zooals blijken kan uit het feit, dat hij den Franeker hoogleraar Lubbertus tot kalmte maande, die Bogerman's oud-leermeester Drusus wegens zijn opvattingen over den loges, van niets minder dan Arianisme beschuldigde. En hierin, en in zijn zwaren strijd om de bevoegdheid der Synode, tegenover hen, die haar tot een conferentie wilden degraderen, kan mogelijk deze Sneeker pastor der Synode tot een lichtend voorbeeld zijn. Dat intusschen het synodaal agendum in de stad van dezen kampvechter voor een goede catechese en een goede Bijbelvertaling, deze beide

punten nauw dat ieder kan Het is Christus. Helaas no Nog steed Christus naaast, en v blijdschap o een broeder nen” mogeli broeders en Synode, aldu kan toch de niet wegnen

Dit doet h Gereformeer digd zijn, h Dit is niet c nis, die, ver gende veran Een verge

Jezus in dez nis dan wel steden.

Er zal ve krachten w gewerkt. De Koning der lingen en 2 Koning h zonden.

In meer d kerk” gewee

Zoo heeft dienaar des zijn ambtelj lijk niet, om weren, dat a dat ook dit Synode gero kerken en i wijden. En h „roepen” va niet vele rijl gaf, dat in i moed wordi.

In de twee zusters gem kerk door i wel veel te i stem nog m Dit roepet reden.

Vooreerst zendings

Maar verv overbodig, o den tijd doe van de in s meer zal zij gelijk zal w Deze gedi maar plaats tot defaultist handen inee punten, wa deze gedach gevoelen, da indien het a wat ds Scho erving uit verbonden, i

De Geref.

nog ongesto wereld, die, daar slaan

heel de wer van vuur en afgodsbeeld gereed ieder naar den vi van het nie mede-christe het buitenla hen. Welke

nieuwe bots gen is moei buiten, ma verwarring o kan niet o worden, dat hoeft daar i nood. Maar

de diepte vi der kerk. D de kerken h avond in on dat Hij Zij dienstbaar vrede.

Het agend Indien allee A. 1 en 2: d len” en C. i bevredigend leen reeds z ben, maar ze dank der ke tot schier de zaken, die z eschen.

Ge zult co ook naar o verzorging v zen en aan uw toegewij leen over u ring te oor zwaarschrij in meer dar maar ge m de lijn tusse